

לע"נ יוסף בן אליה וחממה ז"ל לבית גיאת
לע"נ משה בן זילפה ואליאס ז"ל לבית חיימי
י"ד בניסן תשע"ח 1216 (שנה כג')

עלון זה כולל כל הלכות
פסח ופרשת שמייני

זוג פסח

"מועדים לשמחה"

שאלו תלמידיו את הגאון מוילנא זצ"ל: "ילמדנו רבינו, איזו היא המצוה הקשה ביותר לקיום?" סבורים היו שיאמר כי שמירת השבת על כל דיניה ופרטיה, ואולי מצוות לימוד תורה, שאין לבטל רגע מלימודה, אך לא!! הוא השיב: "המצוה הקשה ביותר לקיום היא מצות עשה של "ושמחת בחגך והיית אך שמח". לשמחה שבעה ימים רצופים, שהילדים לא ירגיזו ושום מאורע לא יעצב. ישראל קדושים מקריבים כה הרבה עבור המצוות. כמה הוצאות הוצאנו כדי לחגוג את הפסח כהלכתו, הבה נקריב גם לקיום מצות עשה זו של השמחה, נקריב- בסלחנות, בויתורים באדיבות ובמאור פנים, גם כשקשה, מה לא עושים למען המצוה?! ובדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו, נעשה את ההשתדלות המרבית ומן השמים ישפיעו עלינו שמחה עד בלי די. (מעין המועד)

הכל לטובה...

מעשה שהיה

ערב פסח, הבית נקי מכל רבב של חמץ. הרבנית רשמה לעצמה בסיפוק שנה נוספת של עמידה במשימה של ביעור החמץ, היא כבר איננה צעירה וכוחותיה אינם כפי שהיו. אלא שהשנה לראשונה הם עתידים לחגוג את ליל הסדר מחוץ לביתם. לחץ הופעל על בעלה הרב כהן לערוך את שולחן הסדר באחד הארגונים העוסקים בקירוב רחוקים. הרב הגיע הביתה לאחר שריפת חמץ, הכל היה ארוז ומוכן, המצות המהודרות והיין נארוזו אף הם והם יצאו לדרך במונית. "לאן רצונכם להגיע?" שאל הנהג. "פנינו מועדות לעיר טבריה ואם אפשר בדרך הקצרה ביותר!" השיב הרב. "נוסעים לחוג את הפסח עם המשפחה?" שאל הנהג. "לא, פנינו מועדות לסמינר לבעלי תשובה שאמור להתקיים באחד מבתי המלון בטבריה..." השיחה התגלגלה... לבסוף אמר הנהג "אני מקנא בכם, הדתיים, שיש לכם אמונה כזו, יש לכם איכות חיים אמיתית, יש לכם שלווה נפש!". "גם אתה מוזמן" - חייך הרב - "איננו שומרים את האמונה רק לעצמנו, להיפך, רצוננו להפיץ אותה לכל היהודים, לשם כך אנו מרחיקים לנסוע עד טבריה, עם אמונה וקיום מצוות אני מבטיח לך איכות חיים ורוגע שכמותם לא הכרת עד כה!". "אוהו, אנחנו מתקרבים לפקק תנועה גדול!" הרבנית הציצה בשעונה, השעה היתה קרובה ל- 4:00 אחה"צ, "תוך כמה זמן להערכתך נוכל להגיע ליעדנו?" "באופן רגיל זו נסיעה האורכת כחצי שעה, אך בערב חג, בגלל העומס בכבישים אפשר להוסיף עוד רבע שעה לפחות". המונית נעצרה על מקומה, לאחר המתנה בת 10 דק' התברר כי הכביש חסום עקב תאונת דרכים. "באיזה אזור אנו נמצאים?" שאל הרב "קרוב מאוד לבית שאן" - השיב הנהג.

חגים וזמנים לששון

ע"פ לוח "אור החיים" אופק ת"א * שעון קיץ * סוף זמן קריאת שמע 8:48-9:00
☒ סוף זמן אכילת חמץ: 10:12 ☒ סוף זמן ביעור חמץ: 11:28 ☒ שעה עשירית: 3:48 מתוקן
☒ כניסת שבת וחג: 6:40 ☒ יציאת שבת וחג: 7:31 ☒ יציאת ש"ת: 8:16
☒ כניסת שביעי ש"פ: 6:44 ☒ כניסת שבת: 6:47 ☒ יציאת שבת: 7:36 ☒ יציאת ש"ת: 8:23

"אם בעוד 10 דק' לא תחול תזוזה נאלץ לרדת מהרכב" אמר הרב.

"והיכן נחוג את ליל הסדר?" שאלה הרבנית בדאגה.

"היכן שיקבעו לנו משמים" השיב הרב, והתקשר לאחר ממארגני הסמינר והודיע לו על התקלה הבלתי צפויה, "זה לא בדינו, ר' מיכאל, הכל משמים, תאמר זאת לקהל בשמי, במוצאי החג אשתדל להגיע ולפצות את הקהל..." הנהג עצר את הרכב לפי בקשתם והם החלו לרדת כשהם לוקחים את חפציהם. "יש לכם כאן בסביבה, מכר כלשהוא?" שאל הנהג.

"הקב"ה זוכר לכנסת ישראל את חסד נעוריה, עת הלכה אחריו במדבר בארץ לא זרועה מבלי לשאול שאלות, גם אנו נקלענו לכעין מדבר ואנו מאמינים שהקב"ה ידאג לנו..."

הרב והרבנית חצו את הכביש הפקוק בינות למכוניות ועשו דרכם לעיר בית שאן מבלי לדעת לאן פניהם מועדות. הם התקרבו לכוון ביה"כ והניחו את מטלטליהם על המדרכה, "מדוע זה קרה לנו, הרי אנו משקיעים מאמץ מיוחד בתחום החסד עם הזולת?" שאלה הרבנית כשדמעות התנוצצו בעיניה. "איננו בקיאים בחשבונות שמים, אך אוכל לומר לך כי יתכן שד' רצה שנטעם פעם אחת כיצד מרגישים אלו מהעבר השני, וכמה קשה להיות נזקקים ומצפים לעזרת הזולת".

עודם עומדים ושפתותיהם רוחשות תפילה, עבר לידם אברך. הוא הציץ לעברם ולפתע קרא בהתרגשות "כבוד הרב, אינני מאמין, מה כבודו עושה כאן? האם הרב לא מכיר אותי? אני הוא..." החל לרענן את זכרונו של הרב, בעלי תשובה רבים עברו דרכו אך עד מהרה הוא נזכר... "כמה טוב לפגוש אותך כאן, אני נרגש לראות את השינוי שחל בך", מלמל הרב ואימצו אל ליבו. הרב סח בפניו על הבעיה אליה נקלעו "הזמן קצר, הרב והרבנית יהיו אורחנו בחג, עתה יש לי הזדמנות להשיב לו מעט שבמעט, את כל אושרי אפשר לזקוף לזכות הרב..." אמר נרגש. הרב והרבנית נתקבלו בחמימות ובמאור פנים, וליל הסדר עבר בהתרוממות רוח.

"במה אוכל לגמול לכם על כל החסד שעשיתם עימנו." שאל הרב בסיום הסדר.

אם כבוד הרב רוצה להיטיב עמנו, אנסה לארגן מחר שיעור של חיזוק באמונה, יש כאן יהודים הצמאים לשמוע את דבר ה', אם לא יהיה קשה לרב..."

למחרת שהלכו לתפילה נשארה הרבנית עם בעלת הבית והילדים. לפתע נשמע שיעול, "מי משתעל כאן?", "זו אביגיל הקטנה שלנו, לאחרונה היא מצוננת ומשתעלת, הרופא רשם לה סירופ נגד שיעול..." הרבנית רצה לעבר הקטנה שהחלה להכחיל, ע"פ שאריות העגבנייה שבידיה הבינה כי חתיכת עגבנייה נתקעה בגרונה, היא הפכה אותה על בטנה בצורה מיומנת והיכתה על גבה עד שהחתיכה נפלטה החוצה והילדה פרצה בבכי. "הצלת את הילדה שלי", אמרה בעלת הבית בהתרגשות כשהיא מחבקת את הילדה בחום.

"אם אתמול היה נדמה לנו שאנו גמלנו עמכם חסד, היום נוכחתי לדעת שנשלחתם אלינו כדי לגמול עמנו את הגדול שבחסדים..."

הבשורה אודות בואו של הרב עשתה לה כנפים ואחה"צ עלה הרב לדרוש: "רבותי, למעשה לפי התוכנית לא הייתי אמור להיות כאן, אך יודעים אנו כי אין מקרה בעולם ואם הגעתי לכאן פירוש הדבר שכך גזרה יד ההשגחה..." והמשיך לחזק את הקהל בדברים חוצבי להבות...

לפתע התקרב לבימה יהודי "רגע רבותי, אני מוכרח להוסיף להשלמת התמונה" וסיפר כי הוא הנהג שהסיע את הרב לטבריה "וכשהגענו ליד בית שאן וראינו שהתנועה פקוקה בשל תאונת דרכים הרב ירד עם מטלטליו למרות שלא ידע היכן יתאכסן ואז שאלתי את עצמי במה אני שונה ממנו? הרי שנינו יהודים ואת שנינו מחייבת אותה תורה, השיחות ששמעתי בדרך עשו את המחצית הראשונה של ההתעוררות והדוגמא האישית שלו עשתה את המחצית השנייה והחלטתי שגם אני ארד כאן. לשמחתי אחותי מתגוררת פה ובאתי להתארח בביתה, משמים כיוונו את הרב לערוך כאן סמינר ספונטני ואני הוא אחד מפירותיו הברוכים..."

הלכות מוריד הטל

- א. החל מתפילת מוסף של יו"ט ראשון של פסח מתחילים לומר "מוריד הטל" (ש"ע אורח"ה סי' קיד ס"א ומשנ"ב ע"ס) והמנהג שהשליח ציבור אומר בקול רם בתוך שלושים יום לפסח כדי להזכיר לציבור לומר כן (שארית יוסף ת"ג עמ' טו). [כל הדינים כאן גם לאישה שטעתה בתפילתה].
- ב. אם טעה ואמר "מוריד הגשם" ונזכר:
 - ✓ באמצע אותה ברכה חוזר ל"אתה גיבור לעולם".
 - ✓ לאחר שאמר ה' בברכת "מחיה המתים" חותם "למדני חוקיך" וחוזר ל"אתה גיבור".
 - ✓ לאחר שחתם "מחיה המתים" – חוזר לראש התפילה (ש"ע ס"ד, משנ"ב ס"ק כ).
- ג. החל ממוצאי יו"ט ראשון של פסח אומרים "ברכנו" במקום "ברך עלינו" (ש"ע קי"ז א).
- ד. אם טעה ואמר "ברך עלינו" אם נזכר:
 - ✓ בתוך הברכה חוזר לראש הברכה.
 - ✓ אחר "ברך אתה ה' של מברך השנים" יאמר "למדני חוקיך" וחוזר לתחילת הברכה.
 - ✓ כל עוד שלא הגיע ל"יהיו רצון" האחרון חוזר ל"ברכנו" ואם הגיע ל"עושה שלום" אפילו לא עקר רגליו חוזר לראש התפילה (ש"ע סי' קי"ז ס"ג ומשנ"ב ס"ק יד).
- ה. אם הסתפק אם הזכיר "מוריד הטל" או "מוריד הגשם" וכן "ברכנו" או "ברך עלינו" הרי הוא בחזקת שהזכיר גשם וצריך לחזור אלא אם כן הוא אחרי 30 יום שחזקה שאמר כהוגן (ש"ע סי' קיד ס"ח, כה"ח ס"ק מט ע"ס כ"י).
- ו. אם אמר 90 פעם "מחיה מתים אתה רב להושיע מוריד הטל" הרי אם יסתפק באיזה פעם אם אמר "מוריד הגשם" או "מוריד הטל" הרי הוא בחזקת שאמר נכון ואינו חוזר (ע"ס ס"ט).

הלכות ספירת העומר

- א. מצוות עשה על כל אחד לספור ספירת העומר החל מליל ט"ז בניסן עד גמר שבעה שבועות. ובזמן הזה שאין לנו קצירת העומר ולא קרבן העומר זוהי מצוה מדרבנן, זכר למקדש (ש"ע סי' תפט ס"א, כה"ח ס"ק ה) ולכן ראוי להשמיט מהנוסח של "לשם יחוד" שלפני הספירה את הנוסח: "הרינו באים לקיים מצות עשה כמו שכתוב בתורה" אלא יאמר: "הרינו באים לקיים מצות ספירת העומר כדי לעשות נחת רוח ליוצרנו וכו'" (יח"ד ח"י סי' כט).
- ב. נשים פטורות ממצות ספירת העומר, ואם רוצות תספורנה בלא ברכה (כה"ח ס"ק ט) וע"פ הסוד טוב שלא תספורנה אף בלא ברכה, ומצוה לחנך את הקטנים לספור (ילקו"י עמ' תטז-ת"ז).
- ג. לכתחילה זמנה בצאת הכוכבים, וכשאי אפשר יספרו בין השמשות (ש"ע ס"ב משנ"ב ע"ס). אבל קודם שקיעת החמה אין לספור (ואם ספר צריך לחזור בברכה בזמן!) (ש"ע ע"ס, ילקו"י עמ' תכ"א) ואם לא ספר בתחילת הלילה יכול לספור עד עלות השחר (ש"ע ס"א).
- ד. ראוי להקדים תפילת ערבית לפני הספירה (כה"ח ס"ק מג) מ"מ אם לא בטוח שיהיה לו מנין לערבית וחושש שמא ישכח יכול לספור קודם (פסח כהלכה סי' כ"א) ואם יש לו מנין קבוע בשעה מאוחרת יספור ספירת העומר כשמתפלל ערבית בשעה המאוחרת ולא בצאת הכוכבים (פסקי תשובות ס"ב).
- ה. אסור להתחיל לאכול, לישון ולעשות מלאכה חצי שעה קודם שקיעת החמה, (אם התחיל לפני כן רשאי להמשיך) מ"מ מותר לאכול פחות מ-50 גר' לחם או עוגה (מזונות) וכן יותר מ-50 גר' תבשיל שאינו מ-5 מיני דגן, פירות ושתייה (חזו"ע יו"ט עמ' רמ"ה).
- ו. מי שביקש מחברו להזכיר לו, רשאי לאכול יותר מ-50 גר' פת וכו' (תורת מועדים פ"ד ס"ג). אבל אם השומר גם אוכל עמו, טוב שימנה שומר אחר שאינו אוכל עמהם (עיין בא"ח ויקהל ע"א ס"ג).
- ז. צריך לספור ספירת העומר מעומד (ש"ע ס"א) ובדיעבד אם ספר מיושב יצא ידי חובה (משנ"ב ס"ק ו) וזקן או חולה שהעמידה קשה להם רשאים לספור מיושב אף לכתחילה (ילקו"י עמ' תיח).
- ח. רשאי אדם לספור ספירת העומר בכל לשון ובלבד שמבין את השפה, ולכן אם ספר בעברית ואינו מבין עברית כלל יחזור ויספור בשפה שמבין בלא ברכה (כה"ח ס"ק כ).
- ט. מי ששכח לספור בלילה ונזכר ביום וספר בלי ברכה, ממשיך לספור בשאר הלילות בברכה (ש"ע ס"ז ומשנ"ב) לכן מנהג נכון לספור בביה"כ בשחרית בלא ברכה (ילקו"י עמ' תכ"ד).
- י. אם לא ספר לילה ויום או טעה במספר בלילה ולא תיקן ביום, ולא נזכר עד הלילה השני אינו יכול לספור יותר בברכה (ש"ע ס"ז-ה, ילקו"י עמ' תכ"ג) ואם אדם כזה עלה כשליח ציבור לערבית אין לו לספור בברכה להוציא אחרים אלא יתן לאחר לברך (כה"ח ס"ק א"ל) ודין זה אף באדם נכבד (ת. ילקו"י סי' תפט ס"יט).
- י. מי שמסופק אם ספר בלילה הקודם את המספר הנכון או לא וביום לא נזכר, יוכל בכל זאת, לספור מכאן ולהבא בברכה (ילקו"י עמ' תכ"ד, ש"ע סי' תפט ס"ח).

יא. המנהג שבבית הכנסת השליח ציבור מברך וסופר ואח"כ הקהל מברכים וסופרים. טוב שכל אחד יאמר בתחילת ימי הספירה פעם אחת: "אני מכוון שבכל לילה מלילות הספירה לא לצאת ידי חובת הספירה של העומר מפי שליח הציבור או אדם אחר אלא רק כשאברך ואספור בעצמי". מ"מ אם לא אמר את הנוסח הנ"ל ושליח הציבור הקדימו וברך וספר יכולים הקהל לברך ולספור [שכל נוסח זה הוא לכתחילה כדי לצאת ידי חובת כל הפוסקים] (חזו"ע יו"ט עמ' רכח-לכז).

דינים הנוהגים בזמן העומר

א. נוהגים כל ישראל להתאבל מפסח עד עצרת על מותם של 24,000 תלמידי רבי עקיבא שמתו כולם באותה תקופה, מפני שלא נהגו כבוד זה בזה. והיה העולם שמם וכמעט נשתכחה תורה מישראל, עד שבא רבי עקיבא אצל רבותינו שבדרום ושנה להם את התורה, ואלו הם: רבי מאיר בעל הנס, רבי שמעון בר יוחאי, רבי יהודה, רבי יוסי, ורבי אלעזר בן שמעון, והם העמידו תורה לכל ישראל, ולכן אין ראוי להרבות בשמחה בימים אלו (מס' יבמות סז).

ב. נוהגים שלא לשאת אישה מפסח עד: **לספרדים** - ל"ד בעומר בבוקר (ש"ע סי' תלג ס"א) [ובשעת הדחק מ- ל"ד בעומר] (חזו"ע יו"ט עמ' רנו) **ולאשכנזים** - עד ל"ג בעומר (הרמ"א סס, חזו"ע יו"ט עמ' רנד) אבל מסיבת תנאים (אירוסין) עושין (כי בא מועד לגר"צ חתה עמ' לח).

ג. נוהגים שלא להסתפר ולא להתגלח **הספרדים** - עד ל"ד בעומר בבוקר (ש"ע סס ס"ב) **האשכנזים** - עד ל"ג בעומר ביום (הרמ"א סס, משנ"ב ס"ק ח) [יש מנהגים נוספים בזה].

ד. לענין תספורת של: **בעלי הברית** (מוהל, סנדק, אבי הבן) ביום המילה או יום קודם - מותרים (הרמ"א ס"ב, משנ"ב ס"ק יג). **אשה** - **לספרדים** - מותר (חזו"ע עמ' רסא, אור לליון ח"ג פ"ז ס"ג) **לאשכנזים** - מנהג להחמיר (ש"ת אגרות משה יו"ד ח"ב סי' קלז).

אבל - שנסתיימו ימי אבלו בימים אלו אם מצטער - מותר להסתפר (כה"ח ס"ק טו, תורת מועדים ז' סי', חזו"ע אכלות ח"ב עמ' רלז בהערות).

קטן - **לאשכנזים** - המנהג לא להסתפר (הגר"ש"א באש"ר א"ש עמ' תל), **לספרדים** - המנהג לא להסתפר (עין חזו"ע יו"ט עמ' רסד, ש"ת מעין אומר ח"ג עמ' קיב) ויש מקילים בזה (אור לליון סס, פסח כהלכה סי' כב). [מ"מ מותר לעשות תספורת ראשונה של גיל 3 במירון בל"ג בעומר בין לספרדים בין לאשכנזים] (חזו"ע סס עמ' רעז, כי בא מועד עמ' מו).

ה. ריקודים ומחולות אסורים בתקופה זו ואפילו ללא תזמורת [היינו אפילו שהם נפרדים], אסור לנגן בכלי זמר וכן אסור לשמוע שירה עם מנגינה דרך הרדיו, טייפ וכדו', [אבל בחוה"מ פסח מותר לשמוע עם מנגינה לצורך מצות ושמחת בחגך (ש"ת וילנא יוסף ח"ג סי' מט)]. אבל שירה בפה ללא מנגינה מותרת, מ"מ בשמחה של מצוה שנעשית בזמנה בימים אלה כברית מילה, פדיון הבן וכדו', מותר לשמוע שירי קודש מלווים בכלי נגינה (ילקו"י עמ' תל).

ו. מותר לברך "שהחיינו" על פרי חדש בימי הספירה אבל נוהגים להחמיר [ממדת חסידות] שלא ללבוש בגד חדש הצריך לברכת שהחיינו ובמקום צורך ילבש בשבת ויברך. ובמקום שמחת בר מצוה או ברית מילה יש להקל לברך על בגד חדש ביום חול (חזו"ע עמ' רנט).

זוה"במועד

חשיבות שמירת קדושת חוה"מ

מעשה שהיה

היה זה בחול המועד תשל"א. הגאון רבי מצליח מזוז זצ"ל עבר ברחובות העיר תונים וראה יהודי עובד בחנות, במלאכת הצורפות. אמר לו: "שמא שכחת שאסור לעבוד בחול המועד?" השיב האיש: "יודע אני, אבל עבודה דחופה לי לעשותה". אמר לו הרב: "אין זה דבר האבד, ואסור לעשותו במועד". לא ציית האיש, והמשיך במלאכתו.

כעבור שלושה שבועות, ביום שישי, הגיעה אל בית הרב נערה בוכיה: "אבי הצורף נעצר בעלילה שקנה תכשיטים גנובים", מיד קם הרב והלך לתחנת המשטרה, ביקש שישחררו את העצור לשבת וחתם עבורו ערבות אישית לשובו לכלא ביום ראשון. בדרך סיפר לו העצור כי מחמת העינויים הודה בנכונות העלילה, למרות שבאמת לא סחר בתכשיטים גנובים. אדרבא, ממנו נגנבו תכשיטים יקרים.

אמר לו הרב: "אספר לך סיפור, מעשה ברב הונא שהחמיצו לו ארבע מאות חביות יין, הוא ערך חשבון נפש והבין שקיפח מעט את האריס שעבד בכרמו, ועל כן אירע לו הפסד זה ולכן

פיצה את הארים, ופתאום התייקר מחיר החומץ ונמכר במחיר יין וכיסה את הפסדו... כדאי גם לך לערוך חשבון נפש: עבדת בחול המועד כדי להרוויח עוד מעט ממון- ולבסוף, ראה מה הרווחת.."

השיב האיש: "טעיתי, רבי, לא אוסיף עוד לחלל את קדושת המועד". ביום ראשון כששב האיש לכלא אמר לו החוקר: "כשראיתי שהרב מזוז ערב ליישרך ומשתדל למענך, הבנתי שאתה אדם ישר, פתחתי בחקירה נמרצת וגיליתי שהפועל הערבי שלך, הוא שרכש את הסחורה הגנובה ולא עוד אלא שהודה בגניבות שגנב אצלך והחזירן!". (מעין המועד)

הלכות חול המועד

פינת ההלכה

לבוש ומאכל: ימי חול המועד נקראים מועד וחייבים בהם בשמחה, ומצוה לשמוח בבשר [בקר ואם אי אפשר אז בעוף] ויין, ולשמח את הנשים בבגדים נאים ותכשיטים (ש"ע תקט ס"ב וזנאה"ל) וחייב לכבדו במאכל ובמשתה ואינו מחויב באכילת מצה (ש"ע סי' קפח ס"ז) מ"מ לכתחילה מצווה לקבוע סעודה של מצה בלילה וביום (משנ"ב ס"ק א) ויש לכבדו בכסות נקיה וטוב בבגדי שבת (תורה לשמה סי' קמ). ונוהגים לכסות את השולחן במפה כמו ביר"ט (הה"כ פ"א ס"כא). ואין מניחים תפילין בחול המועד (ש"ע סי' לב ס"ב) [שימי חול המועד אות הם] (סס).

ב. תפילות: בתפילת 18 וברכת המזון אומרים "יעלה ויבוא", ואם שכח לומר:

⊙ בתפילת 18 חוזר [אם נזכר כשאמר בא"י יסיים "למדני חוקיך" ויחזור ל"יעלה ויבוא", ואם נזכר קודם שהתחיל "מודים" יאמר שם "יעלה ויבוא", ובסיום יחזור ל"מודים". ואם כבר התחיל "מודים" אם נזכר קודם שהגיע ל"עושה שלום" יחזור ל"רצה" ואם כבר הגיע ל"עושה שלום" חוזר לראש התפילה, בכל התפילות: הן בערבית הן בשחרית והן במנחה] (ש"ע סי' תא).

⊙ בברכת המזון כל עוד לא אמר "ברוך אתה ה'" חוזר, ואם אמר אינו חוזר (ש"ע סס כה"ח סס).

ג. לימוד תורה: יש להוסיף בלימוד תורה בימים אלו, שכוונת השם יתברך בנתינת המועדים כדי להדבק באהבתו וביראתו ולעסוק בתורתו התמימה (הה"כ פ"א ס"כז).

ד. מלאכות: חול המועד אסור במקצת המלאכות ומותר במקצתם (ש"ע תקל ס"א). כל המלאכות שאסור לעשותם בחוה"מ אסור לעשותם אפילו ע"י גוי. (ש"ע תקמג ס"א) אבל לצורך מצוה מותר לומר לגוי אפילו למעשה אומן (משנ"ב ס"ק א').

ה. כל מלאכה שהיא אסורה מהתורה כגון: מלאכות יר"ט אסור לעשותן בחול המועד [חוץ מהוצאה מרשות לרשות, מוקצה, תחומים, הבערה וכיבוי, נגינה, שמותרים אפילו אינם לצורך חוה"מ] אבל לצורך "דבר האבד", לצורך המועד, צרכי רבים, צרכי מצוה, ע"י פועל עני שאין לו מה לאכול – מותר (לפי הפירוש הבא) (הה"כ פ"ב ס"ח).

*** כל מקום שכתוב "מעשה אומן" – הכוונה מעשה איש מקצוע, וכשכתוב "מעשה הדיוט" – הכוונה לפעולה שכל אדם יכול לעשותה ולא צריך איש מקצוע לכך.**

דוגמאות: (ש"מ – שערי מועד, הה"כ – חול המועד כהלכתו, ילקו"י – ילקוט יוסף).

גיהוץ ⊙ מותר לגהץ לצורך לבישה במועד (חזו"ע יו"ט עמ' קאה ס"כה, ילקו"י ח"ה עמ' תק"ח ס"לד, אור ללון ח"ג פ"כד ס"ד), שהוא מעשה הדיוט, דהיינו להחליק קמטים או לחדד קפלים הקיימים (אבל לעשות קפלים חדשים אסור!) (ש"מ פ"ה ס"ט).

גינה ⊙ מותר להשקות פרחים או שאר פרחי נוי כדי שלא יקמלו (ש"מ פ"י ס"ד, חזו"ע עמ' קפד) אבל אסור לעשות כיסוח וגזום לנוי (ש"ע סי' תקלז ס"א הה"כ פ"א ס"יח).

⊙ אסור לקטוף עלה, פרחים או פרי שלא לצורך כגון: לשם תענוג ומשחק (ש"מ ס"ו ס"ח) אבל לצורך המועד מותר (ש"מ פ"ו ס"ד).

הכנת אוכל ⊙ מותר לעשות כל דבר מאכל לצורך המועד ואפילו כשיש טרחה כגון: לדוך, לטחון תבלין (ש"ע סי' תקלג) ודבר שיהיה מוכן רק לאחר המועד אסור כגון: חמוצים, ואם חושש שירקיבו זה דבר האבד ומותר (ש"ע ס"ג).

⊙ מותר לצוד דגים לצורך המועד (ש"ע סי' תקלג ס"ד) ואפילו יותר מצורך המועד שיתכן שיאכל מהם במועד (חזו"ע יו"ט ס"כא). אבל לשם תענוג אסור משום צידה (ש"מ ס"ז ס"י).

⊙ אם התרוקן אחד ממכלי הגז, אסור לו להזמין אחר במקומו שיביאו לו בחוה"מ, אם יש לו מיכל שני שיספיק לו לצורך המועד (ש"מ ס"ג ס"יז).

הליכה לעבודה ⊙ הפרטים הם רבים ויש לשאול רב על כל מקרה לגופו (הה"כ).

כיבוס ⊙ אסור לכבס בגדי גדולים (ש"ע תקלז ס"א) ואפילו לצורך המועד [והטעם כדי שיכבס לפני החג

ולא יכנס למועד כשהוא מנוול (משנ"ב ס"ק א) (ואפילו אם המכונה בין כה כבר מכבסת בגדי קטנים! ואפילו להשרות במים אסור) (מה"כ פ"ה ס"י, ג, חז"ע עמ' קלח).

⊙ לבנים (בגדים תחתונים), גרבים ומגבות אם נגמרו לו ורגיל להחליף כל יום מותר לכבס את הנצרך למועד (חז"ע עמ' קלח).

⊙ בגד שאם לא יכבסוהו בחוה"מ יתייבש הלכלוך ולא ירד – מותר לכבסו (ש"מ ח"ב ס"ה ס"יא) וכתם בלבד – מותר לנקותו בחומרי ניקוי (חז"ע עמ' קלח).

⊙ מותר לכבס בגדי תינוקות (עד גיל 3) כרגיל (ש"ע שם ק, ילקו"י סי' תקל"ד).

⊙ בגדי ילדים קטנים מותר לכבס את הנצרך לשימוש מידי, אם מכבס במכונת כביסה מותר לכבס בגדי קטנים אפילו הרבה בבת אחת כל שהם לצורך המועד.

⊙ מותר להבריש בגדיו כדי להסיר את האבק (חז"ע שם).

⊙ אישה לצורך טהרה רשאית לכבס את הנצרך (חז"ע שם).

כתיבה הקדמה: כתב מעשה הדיוט – אותיות כתב רגילות (שאינן מרובעות) ובתנאי שאינן נכתבות בצורה נאה במיוחד (גרפיקה) וכן אותיות מרובעות אם נכתבות ברשול ללא תשומת לב לצורתן, ספרות (מספרים) וחותמת.

כתב מעשה אומן – אותיות עבריות מרובעות (כתב אשורי) ודווקא כשנכתבות בכתב נאה, כתיבה גרפית (שאינה נכתבת ע"י כל אדם כפי המזדמן לו) וכתיבה באותיות לועזיות יש להחמיר כדין מרובעות.

* כל מקום שמותר לכתוב כתב מעשה אומן ולא נגרם הפסד כל שהוא אם יכתוב כתב הדיוט, יש לכתחילה לכתוב כתב מעשה הדיוט (מה"כ פ"ו ס"א-א-ס פ"כח).

⊙ מותר לכתוב לצורך המועד כתב מעשה הדיוט. (כגון: לשלוח את הבן למכולת עם רשימה של קניות לחג). אסור להדפיס ספרים (חז"ע עמ' קפב).

⊙ מותר לכתוב לצורך הרבים (כג' לכתוב צ'ק לצורך ציבור) אף כתב מעשה אומן.

⊙ וכן מותר לכתוב לצורך מצוה [כגון: צ'ק לצדקה/גבאי הרושם קבלות עבור נדבות. מ"מ לתת קבלה כשמכירו וימצאו בנקל לאחר המועד, יכתוב לאחר המועד ויתן לו] (שם).

⊙ מותר להשתמש בשירותי בנק אוטומטיים אע"פ שהם כותבים (ולהוציא תדפיס רק אם נחוי למניעת הפסד כגון: מצב חשבון וכו') (מה"כ ס"טו) ⊙ מותר לכתוב בקרם על עוגה.

⊙ מותר לכתוב חוזה שכירות שנחשב דבר האבד (ילקו"י ה/תקנא).

⊙ ציור דינו שווה לכתבה שיש להבחין בין ציור אומנותי (מעשה אומן) לציור סתמי (מעשי הדיוט) ולגבי ילדים המציירים וצובעים אין למונעם (מה"כ ספ"ד). אבל אין לתת להם בידים אם הגיעו לגיל חינוך (ש"מ פ"ט ס"י).

⊙ מותר לכתוב אגרת שלומים או חידושי תורה בחוה"מ וכן לכתוב חשבונותיו ולחשב הוצאותיו (ש"ע תקמ"ה ס"ה, ד) אף במכונת כתיבה [נחשב מעשה הדיוט], ויש להקל גם לכתוב במחשב ואף להדפיס במדפסת (יבי"א ח"ח סי' מה, ק. ילקו"י ח"ב עמ' תרנא).

⊙ מותר להקליט, לצלם מסמך, תמונה או רנטגן כשאינו יכול לצלמם אחר המועד (וכן מותר להצטלם (אור לציון ח"ג עמ' רל"א) אבל פיתוח תמונות של המצלמה רק אחרי המועד) (חז"ע עמ' ר"ו ס"ל-ל"ט, ילקו"י עמ' תקכג) וכן יש להקל לשלוח פקס (כי בא מועד עמ' קו).

⊙ מותר להשתמש במחשב כס אף שלא לצורך המועד (הכתב אינו מתקיים) (ש"מ פ"ט ס"ט).

⊙ מותר לשלם חשבונות כגון: חשמל, מים שהגיע זמנם אף אם יצטרך לכתוב, או שאר מלאכות משום שזה דבר האבד, וכל זה כשלא כיון מלאכתו למועד (ש"מ פ"ב ס"ג) וכו"ל אם צריך להפקיד כסף בבנק משום חובותיו (שם).

⊙ אסור לקשקש על דף לשם הנאה ולכתוב סתם בלי שום צורך (ש"מ פ"ט ס"ב).

⊙ קריעת נייר שלא לצורך אסורה (ש"מ פ"ז ס"א בח"ב).

⊙ **מכונות** מותר לנסוע לכל חפצו ולכל מטרה שהיא (אף לטיול (ש"ע ס' תקלו ס"א)) (מה"כ פ"ז ס"ט-ע). ומותר לנקות את המכונת וליפותה כשאין טרחה יתירה (ילקו"י ה/תקז).

⊙ מותר להחליף גלגל (חז"ע עמ' קע"ה ס"ק כ). ולתקן פנצ'ר של הגלגל אע"פ שאפשר היות ואין זה מעשה אומן, מ"מ כיוון שהדבר כרוך בטרחה יתרה לא יעשה זאת ישראל אלא גוי (מה"כ פ"ז ס"ע, ש"מ פ"ח ס"ח וב-ח"ב, פסקי תשובות סי' תקלו ס"ק א, חולו של מועד לגר"י שוורץ עמ' 87, עיין מועד ה' חוה"מ לגר"ש לוי עמ' רטז,

מים ההלכה לגר"י מאגר ח"ג סי' נח). ⊙ מותר לחלץ מכונת שנתקעה בדרך (וכן להזמין חילוץ) אף שיצטרך תיקון אומן שאם ישאירה שם יגרם לו הפסד כספי [כגון: שהמכונת תיגנב, או בהשאתה עד אחר המועד תגרום להוצאות כספיות מיותרות וכדו'] (מה"כ פ"ז ס"ע).

מעבר דירה אין לעבור דירה בחוה"מ (העברת כל החפצים) (ש"ע סי' תקל"ה ס"א) מ"מ בדבר האבד מותר

(כרמ"א ס"ט) כגון: שהסתיימה תקופת השכירות וחייב לפנות את הדירה מותר. ויש מתירים אם עובר מדידת שכירות לדירת קבע אפילו שלא כדבר האבד (ש"ע סי' תקל"ב) וכן משנ"ב ס"ט חז"ע יו"ט ק"ה ס"ט).

ניקוי דירה וכלים ● מותר לעשות כל ניקוי שיגרתי בבית ואפילו בעזרת שואב אבק, אבל ניקוי יסודי תקופתי לא (כה"כ פ"ה ס"מ, מצ) ומותר להבריק כלי כסף לצורך המועד, ומותר לרחוץ כלים, ואפילו שלא לצורך המועד (ס"לט) ומותר לשטוף את הבית (ילקו"י ה'תק"ז).

צביעה ● מותר לאישה להתאפר כדרכה (ש"ע סי' תקמו ס"ה).

● אסור לסייד או לצבוע את הדירה במועד (ש"מ ח"ב פ"ד ס"א). [ציור – ראה בכתובה].

● מותר לצחצח נעליים במשחת נעלים לצורך המועד (ש"ת יב"א ח"א ס"לז).

תיקונים ● מותר לתקן מכשירים של אוכל (כג' מקרר, מיקסר, תנור) ואפילו בתיקון אומן אם צריך (ש"מ פ"ד ס"ג ונח"ב ס"טז) וה"ה לתיקון מערכת חשמל או האינסטלציה (כה"כ) ומותר לתקן תיקון הדיוט בלבד במכונת כביסה, [לצורך כיבוס הבגדים המותרים במועד] (כה"כ פ"ה ס"מט) או בטייפ [או שאר כלי נגינה] (ס"פ פ"א ס"א, יב"א ד'מו).

● מזגן ומאוורר – כשמזג האויר חם מאוד ויש צורך דחוף לתקנם, אם התיקון הוא מעשה הדיוט מותר וכשיש צורך בתיקון מעשה אומן יש לכתחילה לעשותו ע"י גוי, וכשאי אפשר מותר ע"י אומן יהודי אך יזהר שלא לבוא לזלזול במועד (כה"כ פ"ז ס"מט) מכשיר טלפון – מותר לתקנו (ס"עא).

● אסור לתקן שעון שנתקלקל בין של איש או אישה (פירות האילן חו"מ להאדמו"ר ממעליץ סי' תקמו ס"ק ט).

● מכונת ואופנים מותר לתקנם רק מעשה הדיוט ולא מעשה אומן כשצריך להם למועד, אבל אוטובוס, מוניות ומשאיות של מזון מותר אפילו ע"י אומן משום שזה צרכי רבים (אבל לצורך טיול בלבד אסור!) (ש"מ פ"ח ס"ב).

● משקפי ראייה שנשברו בחול המועד מותר לתקן אפילו מעשה אומן (חז"ע עמ' ק"ה ס"כח).

תיקון מלבושים אסור לתקן מלבושיו ונעליו הקרועים בחוה"מ מעשה אומן (ש"ע סי' תקמ"א ס"ד) ולכן אסור למסור בגדים לתופרת לתיקון, וכן אסור למסור נעלים שנקרעו לסנדלר לתיקון. אבל מעשה הדיוט [כגון: שמתקן בעצמו] (כשצריך ללבוש למועד!) מותר (ש"ע ס"ה).

● במקום האבד כגון: שנקרעו נעליו הרבה ואם ימשיך ללכת כך יקרעו עוד יותר ואין לו אחרות מותר למסור לסנדלר לתיקון. ● מותר לו לתפור בגדיו שנקרעו (ש"ע ס"ט) מ"מ ראוי לתפור בשינוי כגון: תפירות רחבות ולא מכוונות, והטעם מאחר שמעשה תפירה של כולם כמעשה אומן (ש"ח פ"ח ס"ע), שני מועיל – ס"ט בהרמ"א. מותר לתפור כפתור שנפל בשינוי כגון: שיתפרנו רפוי או ביד שמאל או שלא במקומו (כי צ"ל מועד ח"י עמ' עב).

● מותר לקנות נעלים חדשות בחוה"מ (ילקו"י ה'תק"ח).

תספורת והגיינה ● אין להתגלח ולהסתפר (ש"ע תקל"א, ס"ב ומשנ"ב ס"ק ג) ואפילו אבי הבן והסנדק [אע"פ שמתירים לאבי הבן והסנדק להסתפר בספירת העומר, בחול המועד אסור] (חז"ע עמ' ק"ה ס"כג). מ"מ מותר לכולם לגזוז שפם (ש"ע ס"ח) אפילו שאינו מפריע לאכילה (משנ"ב ס"ט) ומותר לרחוץ ולסרק השיער אע"פ שמשיר בזה שיער (הרמ"א ס"ח) ● ואישה דינה כאיש לענין תספורת שאסור (משנ"ב ס"י) תקמו ס"ק טז) מ"מ לצורך טהרה מותר וכן מותר להוריד שיער הראש הבולט מהמטפחת (ש"מ פ"ב ס"ב) ולהוריד שערות ליופי (ש"ע סי' תקמו ס"ה) אפילו כרוך בכאב מותר (כה"כ פ"ג ס"לג). ● ולקטן מותר להסתפר (ש"ע תקל"א ס"ו). י"א דווקא כשמצטער בזה וי"א שבכל אופן מותר מאחר שאינו בר מצוה (כה"כ ס"ק כה-כו, ילקו"י ס"ט)

● ומותר לכולם לגזוז ציפורנים (ש"ע תקל"ב ס"א) והאשכנזים מחמירים בזה [אא"כ במקום מצווה] (ס"ט).

שביעי של פסח ופרשת שבוע

ההפטר: "ויסף עוד" (שמואל ב, ו)

"אך מעין ובור מקוה מים יהיה טהור" (יא, לו)

יש לפרש בדרך רמז, בא הפסוק ללמדנו שע"י לימוד תורה יזכה האדם להיות טהור, ולא כמו שחושבים המון העם שע"י סיגופים ותעניות יזכה האדם לטהרה, אף אם לא ילמד תורה, אלא עיקר העיקרים הוא לימוד התורה שמכפרת על כל העוונות. והלומד תורה נחשב כאילו הקריב כל הקורבנות כולן, כפי שאמרו רבותינו בגמרא (מנחות קי): "כל העוסק בתורה כאילו הקריב עולה, מנחה, חטאת ואשם".

והחכם עיניו בראשו ניצל ימיו וגם העמל לפרנסתו יקבע עיתים כל יום ובפרט בשבתות וימים טובים שניתנו כדי לעסוק בהם בתורה.

א. יש להכין "עירוב תבשילין" בערב שביעי של פסח (יום חמישי ביום) כדי שיוכל לבשל ולאפות בשביעי של פסח (יום שישי) עבור השבת (ענין ש"ע ס' תקנ"א). [המדליקים בנר שעווה יכינו נרות דבוקים בפמוטים לצורך הדלקה בערב שבת וכן את הפלטה חשמלית לחבר לצורך שבת ואת שעון הגז למתכוונים לבשל ביום טוב].

ב. ערוב תבשילין הוא שינוח פת (מצה) ותבשיל מערב יו"ט לשבת" (ש"ע ס"ג), התבשיל בשיעור כזית 27 גרם [ובדיעבד 18 גרם] במצה השיעור כזית 27 גרם [מצה שלמה] (ש"ע ס"ג) והמחמיר להניח שיעור כביצה 54 גר' [2 מצות] תבוא עליו ברכה (חז"ע עמ' רע).

ג. מי שהכין את כל התבשילים מערב יו"ט ואינו צריך לבשל ביו"ט לצורך שבת, מעיקר הדין אינו צריך לעשות עירוב תבשילין לצורך הדלקת נרות ביום שישי לשבת, מ"מ טוב לכתחילה להניח העירוב עבור זה, אך לא יברך עליו [בנוסף יאמר: "בדין עירובא יהא שרי לנא לאדלוקי שרגא", בעברית – שהעירוב יתיר לנו להדליק נר] (חז"ע עמ' רעז-רעה, ענין ש"ע ס"ט).

ד. אין מברכים "שהחיינו" בקידוש של "שביעי של פסח" (ש"ע ס' ת"א ס"ז משנ"ב סס).

ה. אסור לחמם מים ביו"ט לרחוץ כל גופו (אבל חלק מגופו מותר) (ש"ע אור"ח ס' תקי"א ס"ב). אבל במים קרים (מועדים כהלכה ס' כה ס"ד) או במים שנתחממו מערב יו"ט (ש"ע ס"ב) או במים שהתחממו מהשמש בדוד שמש ביו"ט (חז"ע יו"ט עמ' מא-מז ס"ב מעין הטהרה עמ' קפ"א ס"ב) מותר לרחוץ בהם כל גופו (ש"ע ס"ב).

ו. מותר להשתמש בתרופות מוכנות [כגון: כדורים, סירופ כשר לפסח] ביום טוב אפילו על מיחוש קל, חוץ ממשה שאין למרוח ביו"ט (ילקו"י ד/ד עמ' קלא ס"ב).

ז. מצד הדין אין שום מניעה לקרוא שניים מקרא ואחד תרגום ביום שישי שהוא יו"ט (ש"ע מבשרת ליון ח"א ס' לה, חז"ע שבת ח"א עמ' שטו, ש"ע שבת ח"א עמ' שטו, ש"ע שבת ח"א עמ' שטו) אבל לפי המקובלים לא יקרא ביום שישי שהוא יו"ט (בא"ח ס"א פ' ז' וזאת הברכה ס"טו מנן החיד"א במחזיק ברכה בקו' אחרון ס' קט"ב, ש"ע מבשרת ליון סס, ש"ע ישראלי עבדי ח"ה עמ' קעז). ומנהגם לקרוא ביום השבת קודם סעודת שחרית (מבשרת ליון סס).

ח. הקידוש של שבת הוא כבכל שבת וה"פ"ת הינה מצה, כמו בכל הפסח ומברכין עליה "המוציא".

ט. ביום שבת (פ' שמיני) ברכת המצה עדיין "המוציא" ו"ברכת המזון" והוא הדין במוצאי שבת (חז"ע ברכות עמ' סד). ומיום ראשון בבוקר (כל ימות השנה) ברכתה לספרדים: "בורא מיני מזונות" ו"על המחיה" והרוצים לצאת לכל הדעות יאכלוה בתוך סעודה של פת גמור (ילקו"י ח"ג עמ' קצז). אבל מצות יד רכות ועבות ברכתם "המוציא" ו"ברכת המזון" כל השנה (הלכה כדורה לגר"ד יוסף ח"ח ס' קסח ס"ה ברכה ה' לגר"מ לוי ח"ג עמ' תקל"ז) לאשכנזים: ברכתה "המוציא" ו"ברכת המזון" (חז"ע סס הלכה כדורה סס).

י. מאחר ואיסור חמץ הוא מהתורה (ענין ש"ע ס' תמ"ג ס"א ומשנ"ב ס"ק א). ראוי ונכון להחמיר לאסור אכילת חמץ עד זמן ר"ת במוצאי פסח (שהוא ליל שבת) (ענין חז"ע שבת ח"ב עמ' שטג, מל"א אכ"כ ס' נו).

יא. החמץ שנמכר לגוי לפני הפסח מותר באכילה בשבת זו (פ' שמיני) ואין לאוסרו משום מוקצה (חז"ע פסח עמ' קנ"ג ס"א, כתובת יוסף ס' לח).

יב. אין לקנות חמץ במוצאי שבת (פ' שמיני) אם לא ברור בתכלית שהוחל בעיסוק אפית החמץ רק לאחר צאת השבת ושהחמץ נמכר כדין (ילקו"י ח"ה עמ' שט"א ס"לג).

יג. הנוהגים לעשות "מימונה" עליהם לזכור שאסור להכין לחגיגה זו כלום לפני צאת השבת ממש, לפי שאסור להכין משבת לחול (אפילו סידור הבית למסיבה) (ילקו"י שבת ח"ב עמ' רכ"ג ס"כה).

ימים של תורה בחג הפסח – באשדוד

[בוקר-10:30-1:30 אה"כ מנחה, אה"כ 4:00 מנחה ואה"כ עד 10:00]

יום ראשון: בוקר – הרב יצחק שטרית, הרב גואל אלקריף, הרב ישראל יעקב לוגסי, הרב אהרון בוטבול. **אחה"צ** – הרב יחזקאל מוצפי, הרב אלחנן פרץ, הרב יגאל כהן.

יום שני: בוקר – הרב מאיר כהן, הרב משה אבוהצירא, הרב שלום פרץ.

אחה"צ – הרב מרדכי טולדנו, הרב שלמה לוינשטיין, הרב יעקב שכנזי, הרב צבי בן פורת, הרב אהרון טויסיג.

יום שלישי: בוקר – הרב ליאור גלזר, הרב יצחק דיין, הרב אליהו פנחסי.

אחה"צ – רבנים חשובים, הרב אברהם לוי בלווי מצגת.

יום רביעי: בוקר – הרב ברוך רוזנבלום, הרב אהרון ירחי.

אחה"צ – הרב משה קינן, הרב אופיר מלכה, הרב יוסף חגי.

יום חמישי: בוקר – הרב יהודה יוספי ועוד רבנים.

בב"כ החיד"א רח' יצחק הנשיא 22 אזור ג' *עזרת הנשים פתוח *ערבית ב- 8:30 בערך.

לא ניתנו מועדים לישראל אלא שיעסקו בהם בתורה.

הילולת בבא מאיר באשדוד ביום שני י"ז בניסן בביתו רח' יוספטל 4/6 אזור ב' החל משעה 12:30